

В той же час, вважаємо, що незаконне заволодіння транспортним засобом, вчинене з корисливим мотивом (корисливою метою), необхідно віднести до розділу VI «Злочини проти власності» Особливої частини КК України з розташування після статті 185 (ст. 185¹ КК). Крім того, кваліфікуючими ознаками передбачити в цій новій статті, зокрема, вчинення злочину особою, яка раніше вчинила незаконне заволодіння чужим транспортним засобом, поєднане з насильством, небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого, або з погрозою застосування такого насильства.

Вчинення незаконного заволодіння транспортним засобом та злочинів, передбачених статтями 185-187, 189-191 КК, мають визнаватися законодавцем як такі, що створюють повторність. Тому пропонується доповнити п. 1 примітки до ст. 185 КК вказівкою на ст. 289 КК.

Отже, корисливий мотив (корислива мета) може бути тим критерієм, який дозволяє визнати заволодіння транспортним засобом злочином проти власності.

УДК 344.65

Горбуля О. А., Сучков І. О., студенти,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Циганій С. О., асистент

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ СУДАМИ ПОКАРАНЬ ЗА ЗЛОЧИНИ, ПОВ'ЯЗАНІ ЗІ ВЧИНЕННЯМ БАНДИТИЗМУ

Однією з умов становлення України як демократичної, правової європейської держави є необхідність розробки та удосконалення організаційно-правових основ боротьби зі злочинністю, насамперед організованою.

Злочинність є явищем, яке має руйнівний вплив на суспільні відносини і суспільство в цілому. Вона бере свій початок з простих форм вчинення злочину у співучасті, які дедалі ускладнювались з розвитком суспільства. З часом, групові форми злочинності набували нових рис і охоплювали все нові сфери суспільного життя.

Захист прав, свобод особи, життєвих інтересів підприємств, установ, організацій різних форм власності набуває вагомого значення в період становлення і розвитку в Україні ринкових відносин та зміни соціально-правової політики держави. Діяльність організованих злочинних об'єднань завдає істотної шкоди найважливішим сферам суспільного життя.

Однією з найбільш небезпечних форм прояву організованої злочинності є бандитизм, який вирізняється серед інших, схожих за ознаками, злочинів озброєністю та спеціальною метою — вчинення нападів на підприємства, установи, організації чи на окремих осіб.

З набранням чинності у 2001 році нового Кримінального кодексу України [1], законодавчим закріпленням у ньому визначень понять форм спільної злочинної діяльності, введення до Особливої частини до цього не відомих інших кримінально-правових норм, а також використання учасниками сучасних банд нових форм і методів діяльності, породжує чимало запитань щодо кримінально-правового розуміння вказаного анти суспільного явища.

Створюється підґрунтя і виникає необхідність у перегляді окремих усталених поглядів теорії кримінального права та судової практики щодо розуміння поняття та ознак банди і бандитизму, форм вчинення цього злочину, у тому числі підходів стосовно відмежування бандитизму від схожих за ознаками складів злочинів.

Стан злочинності, особлива суспільна небезпечність бандитизму, незначна кількість справ про цей злочин, що надійшли до суду, а також відсутність роз'яснень щодо застосування ст.257 КК України зумовили прийняття Пленумом Верховного Суду України постанови від 23 грудня 2005 р. № 13 «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями», в якій указано на особливу небезпечність бандитизму, який за умов зростання злочинності являє собою серйозну загрозу для особистої безпеки громадян, їхнього майна, нормального функціонування державних, громадських та приватних підприємств, установ та організацій [2].

Проте, як показало вивчення практики застосування кримінального законодавства, не завжди правильно кваліфікуються такі ознаки складу бандитизму, як організація банди і керівництво нею, участь у банді й участь у бандитських нападах. Недостатньо повно з'ясовуються які саме дії вчинив кожний учасник банди, не встановлюються особи, що сприяють бандитській діяльності. Припускаються помилки в кваліфікації нападів, що вчиняються бандою в сукупності з іншими діями, оскільки не всі злочини, у яких взяла участь банда, охоплюються поняттям бандитизму.

За даними Верховного Суду України, слідчий апарат іноді помиляється у своїх діях і проводить розслідування по статтях «Розбійний напад» або «Вимагання» у той час, коли необхідно було вести розслідування по статті «Бандитизм» [3].

У більшості вивчених справ під час попереднього слідства не вживалися заходи до встановлення джерел придбання бандитами зброї, виявлення усіх учасників банди. Тому Пленум Верховного Суду України рекомендував судам звертати особливу увагу на те, щоб усі особи, винні в організації банд або в участі в них чи вчинюваних ними нападах, притягалися до відповідальності за цей тяжкий злочин. Покарання, призначуване особам, винним у вчиненні суспільно небезпечних діянь, передбачених ст. 257 КК України, повинне відповідати тяжкості злочинів і особистості засудженого [2]. Кожному учаснику банди, відповідно до його ролі і внеску в загальну

злочинну діяльність, повинно бути призначене строго диференційоване покарання.

Принцип індивідуалізації покарання пов'язаний із цілями відновлення соціальної справедливості, виправлення засудженого і запобігання вчинення нових злочинів [3]. Ці цілі можуть бути досягнуті тільки при призначенні доцільного покарання з урахуванням принципу «економії репресії».

У обраній мірі покарання повинно знайти своє задоволення почуття загальної справедливості.

Перелік обставин, обов'язок урахування яких покладений на судові органи при призначенні покарання за бандитизм, встановлений КК України, а саме ст.ст. 66, 67.

Література

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001 р. (зі змінами та доповненнями) / Верховна Рада України – К.: Країна Мрій – 2014 – 350 с.

2. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13 // Вісник Верховного Суду України. – 2006. – № 1. – С. 2-6.

3. Чорний Р. Л. Історія розвитку кримінального законодавства про відповідальність за бандитизм в Україні / Р. Л. Чорний // Збірник наукових праць Національної академії Служби Безпеки України. – № 10. – 2003. – С. 167-172.

УДК 343 (043.2)

Кравцова В. С., студентка,
Інститут підготовки кадрів для органів
прокуратури України, Національний юридичний
університет ім. Я. Мудрого, м. Харків

ПОНЯТТЯ ЗЛОЧИНУ ТА ЙОГО ОЗНАКИ

Актуальність даної теми полягає в тому, що злочин – це соціальне і правове явище, яке завжди цікавило і зачіпало інтереси суспільства. Поняття «злочин» є фундаментальним в кримінальному праві і ключовим слідчо-судовій практиці в сфері боротьби зі злочинністю. Воно є предметом наукового інтересу багатьох вчених: М. І. Бажанова, В. М. Винокурова, Л. М. Демидової, Л. М. Кривоченко, В. М. Кудрявцева, С. Я. Лихової, В. О. Навроцького, Б. С. Нікіфорова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація, М. І. Панова, П. Л. Фріса та ін. Проте дискусія продовжується як навколо визначення поняття «злочин», так і його ознак. При чому євроінтеграційний курс України збільшив зацікавленість в новому розгляді цієї проблематики, тому що в багатьох європейських країнах в кримінальному праві закріпилося формальне визначення злочину.